

זהר הקדוש

עם ביאור
הפטר והפכוד

ל"ג בעומר + מעלת לימודו של רשב"י

האיילים מהרודפים אותם, **שהוא** - הצבי או האיל **בורח ומחזיר את ראשו** לראות **למקום שהגיה** - שעזב וברח משם. ומביא רבי שמעון בן יוחאי ראה, **הדא הוא דכתיב** - זהו שכתוב (ויקרא כו מד) **'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם'**, שפירושו, שאפילו כשבני ישראל חוטאים, עדיין הקדוש ברוך הוא

ברחמינו ישיג על בני ישראל על ידי שמשרה השכינה ביניהם.

דבר אחר, לפרש פסוק **'ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האיילים'**, כי כמו **הצבי כשהוא ישן, הוא ישן וסוגר בעינו אחת**, ובעין האחרת הוא נעור ומשאריו פקוחה, כפי אמרו בני ישראל **לקודשא בריה הוא** - להקדוש ברוך הוא, **עשה כשאתה בורח מעמנו, כמו הצבי שמשאר עין אחת פקוחה, ש'הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל'** (תהלים קכא ד), כלומר, שהקדוש ברוך הוא יפקח את עינו להשגיח על בני ישראל.

רבי אלעזר רצה להכניס את רבי חייא שתהיה אש שלמה.

שמע רבי חייא את רבי שמעון בן יוחאי שעוסק בתורה בביתו **ואמר, אי עלאין פסקין עסקין בביתא, ואנא יתיב אבראי** - אוי לי שהצדיקים העליונים פוסקים חידושים סודות התורה, ועוסקים בתורה בתוך הבית, ואני יושב מבחוץ, **ובכה** כי רצה להידבק עם הצדיקים שבתוך הבית. **שמע רבי שמעון בן יוחאי שבוכה רבי חייא, ואמר, ודאי שכינתא לבנא** - בוודאי השכינה נמצאת מבחוץ, כי ידע שרבי חייא ראוי להיכנס לשמוע ממנו סודות התורה. לכן שאל מהתלמידים שנמצאים בביתו, **מאן יפוק** - מי יצא מילון האש לקרוא לרבי חייא אל תוך הבית. **אמר רבי אלעזר בריה** - בנו לרבי שמעון בן יוחאי, **אף אי אנא** - אם אני יוצא אליו להכניסו בבית, הרי כשאעבור דרך וילון האש **קלינא** - אכזה מקדושת וילון האש, ומכל מקום יחשב כאילו **לא קלינא** - לא נכיתי, כי לא ייפגם קדושת וילון האש, וכמו כן גם כשייכנס רבי חייא דרך וילון האש לא יפגם בקדושתו, **דהא שכינתא ברא מנא** - שהרי השכינה שהוא רבי חייא נמצא מחוץ מעמנו, וראוי הוא לעבור דרך וילון האש, ואם כן **ליעול שכינתא ותיהוי אשתא שלימתא** - תיכנס השכינה שהוא רבי חייא עם רבי אלעזר אל תוך הבית, ועל ידי זה תהיה האש שלימה, כלומר, שבעוברם דרך וילון האש יהיה יחוד שלם.

רבי חייא עדיין לא היה ראוי ללמוד סודות התורה. **שמע רבי אלעזר קלא דאמר** - קול שאומר, **עד לא סמכין אסתמכו** - עד שעדיין לא נסמכו הסומכים, כלומר, שעדיין לא עסקו בסדר תיקון

במאמר שלפנינו יבואר, כי רבי חייא רבא נמנע מלהיכנס ללמוד אצל רשב"י מחמת וילון של אש שסבב חדרו של רשב"י, ושמע מבחוץ שרשב"י אומר, שאפילו כשהקב"ה מסתלק מבני ישראל מחמת עוונותיהם עדיין משגיח וְשֵׁם עֵינָיו עֲלֵיהֶם, ובכה רבי חייא מחמת רצונו להיכנס, והבין רשב"י שהשכינה התלכשה ברבי חייא ורצה להכניסו אל חדרו, ויצא קול לומר שעדיין רבי חייא אינו ראוי להיכנס, ושוב בכה ונאנח רבי חייא, ונתקבלה תפילתו ונפתח שער בוילון האש ונכנס בחדרו של רשב"י. ואמר רבי חייא, שהשיג השגות גדולות כשנכנס לרשב"י מה שלא השיג מימיו, ומבאר, שבכוח לימודו של רשב"י נכללים כל הספירות בספירת כתר, ונמתקים הדינים של כל העולמות, ובשעה שרשב"י פתח פיו ללמוד כל העולמות שוקטים, וכשמסיים לימודו מתעורר שפע בכל העולמות.

רבי חייא רבא - הגדול, **הוה אזיל לגבי מאריהון דמתניתא, ומנייהו** - היה הולך אצל בעלי המשנה ללמוד מהם תורה. **אזיל לגבי הלך אצל רבי שמעון בן יוחאי, וחקא פרוגד חד דהוה פסיק בביתא** - וראה וילון אחד של אש שהיה מפסיק בביתו בינו לבין חדר הבית, **תוה** - תמה **רבי חייא על היולון של אש, אמר, אשמע מלה מפומיה מהכא** - אשמע דברי תורה מפיו של רבי שמעון בן יוחאי מכאן מחוץ לחדר הבית, אף על פי שאיני יכול להיכנס אצלו.

אפילו כשהקב"ה מסתלק מבני ישראל מאיר עליהם ממידת המלכות.

שמע רבי חייא דהוה אמר - שהיה רבי שמעון בן יוחאי אומר, לפרש את הפסוק (שי"ה ח יד) **'ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האיילים'**. ובפסוק מבואר **כל פסופא דכסיפו ישראל מקודשא בריה הוא** - כל החשק שחושקים בני ישראל אל הקדוש ברוך הוא, **הוא דאמר** - והיינו כעין שאמר **רבי שמעון בן יוחאי, כי תאותם של בני ישראל, שיהיה הקדוש ברוך הוא בורח לא הולך מהם מרצונו, ולא מתרחק מהם הרבה, כשצריך להתרחק מהם מחמת עוונותיהם, אלא שיהיה בורח מהם כצבי או כעופר האיילים.**

ושואל, **מאי טעמא** - מה הטעם, שרצונם שיברח כצבי או כעופר האיילים.

ומשיב, **אמר רבי שמעון בן יוחאי, כי אין חיה בעולם עושה ומתנהגת כמו הצבי או כעופר האיילים, כי בזמן שהוא - הצבי או האיל בורח מן הרודפים אחריו, הולך מעט מעט, ומחזיר תמיד את ראשו לראות למקום שצא וברח ממנו, ולעולם תמיד הוא מצייר את ראשו להסתכל לאחוריו. ומסיים רבי שמעון בן יוחאי, כפי אמרו בני ישראל להקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, אם אנו - בני ישראל גורמים שתסתלק ממנו כעופר האיילים, או כמו שבורח עופר**

רבי חייא רבא, הוה אזיל לגבי מאריהון דמתניתא, למילף מנייהו. אזל לגבי רבי שמעון בן יוחאי, וחקא פרוגד חד, דהוה פסיק בביתא. תוה רבי חייא, אמר, אשמע מלה מפומיה מהכא. שמע דהוה אמר (שי"ה ח יד) 'ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האיילים'. כל פסופא דכסיפו ישראל מקודשא בריה הוא, הוא דאמר רבי שמעון, תאותם של ישראל, שיהיה הקדוש ברוך הוא בורח לא הולך ולא מתרחק, אלא בורח כצבי או כעופר האיילים.

מאי טעמא, אמר רבי שמעון, אין חיה בעולם עושה כמו הצבי או כעופר האיילים, בזמן שהוא בורח הולך מעט מעט, ומחזיר את ראשו למקום שצא ממנו, ולעולם תמיד הוא מחזיר את ראשו לאחוריו. כפי אמרו ישראל, רבוננו של עולם, אם אנו גורמים שתסתלק מפינינו, יהי רצון, שתברח כמו הצבי או כמו עופר האיילים, שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח, הדא הוא דכתיב (ויקרא כו מד) 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם'.

דבר אחר, הצבי כשהוא ישן, הוא ישן בעין אחת, והאחרת הוא נעור, כפי אמרו ישראל לקודשא בריה הוא, עשה כמו הצבי, ש'הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל' (תהלים קכא ד). **שמע רבי חייא ואמר, אי עלאין פסקין עסקין בביתא, ואנא יתיב אבראי, ככה. שמע רבי שמעון ואמר, ודאי שכינתא לבנא, מאן יפוק. אמר רבי אלעזר בריה, אי אנא קלינא, לא קלינא, דהא שכינתא ברא מנא, ליעול שכינתא, ותיהוי אשתא שלימתא.**

שמע קלא דאמר, עד לא סמכין אסתמכו,

העולמות, ותרעין לא אתתקנו - ועדיין לא נתקנו השערים, כלומר, שלא נגלה סוד חמישים שערי בינה, וכל זה לא יגלה רבי שמעון בן יוחאי אלא בספר האידרא רבא, ומזוטרי דבוסמיא דעין דקען הוא - וכעת עדיין נשמתו הוא מן הקטנים של הבשמים של עדן, ולכן סודות התורה. ולכן לא נפק - לא יצא רבי אלעזר, כי הבין שצריך לא להסתכן לעבור דרך וילון האש לקרוא לרבי חייא אל ביתו של רבי שמעון בן יוחאי.

רבי חייא זכה להיכנס בביתו של רבי שמעון בן יוחאי.

יתב - ישב רבי חייא מחוץ לביתו של רבי שמעון בן יוחאי, בכה ואתגנח - ונאנח על שלא זכה להיכנס לביתו של רבי שמעון בן יוחאי. פתח רבי חייא עצמו ואמר, שהרי כתוב (שה"ש ב יז) 'סוב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים'. ופירושו, 'סוב' - תסובב עצמך לא להיכנס לביתו של רבי שמעון בן יוחאי, עד שדמה לך דודי - שתדמה לצדיק שמיחד את הספירות העליונות עם מידת מלכות כמו ה'צבי' ו'עפר האילים'. ומתוך הצער והאנחה נתקבלה תפילתו ודמעתו, אתפתח תרעא דפרגודא - ונפתח שער בוילון האש, ועדיין לא עייל - לא נכנס רבי חייא אל ביתו של רבי שמעון בן יוחאי, זקיף - הרים רבי שמעון עינו - את עינו ואמר, שמע מינה אתהיב רשותא למאן דאיהו אבראי ואנן לגו - נשמע מזה שנפתח שער בוילון האש, שניתן רשות לרבי חייא שהוא בחוץ ואנחנו בפנים, שייכנס רבי חייא אל תוך ביתו של רבי שמעון בן יוחאי, קם רבי שמעון, אזל אשא מדוכתיה, עד דוקתא דרבי חייא - הלך אש ממקומו של רבי שמעון בן יוחאי עד מקומו של רבי חייא, להראות שניתנה רשות לרבי חייא להיכנס לביתו של רבי שמעון בן יוחאי. אמר ושיב רבי שמעון את רבי חייא, קוזטיפא דנהורא דקליטרא לבר, ואנא הכא לגו - ניצוץ של אור שהוא קלוט מחוץ לבית, ואני ממתין לו כאן בתוך הבית.

רשב"י הורה לרפא את רבי חייא.

אתאלם פומיה דרבי חייא - נאלם פיו של רבי חייא, פיון דעאל לגו - כיון שנכנס רבי חייא אל תוך ביתו של

רבי שמעון בן יוחאי, מאיף עינו, ולא זקיף רישיה - השפיל את עינו ולא זקף את ראשו, אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה - בנו, קום אעבר ידך אפומיה - עמוד והעבר את ידך על פיו של רבי חייא, דלא ידע בהאי, דלא רגיל ביה - כיון שאינו יודע כל כך באורות עליונים, ואינו רגיל שיהיה כל כך בגלוי. קם - עמד רבי אלעזר, אעבר ידך אפומיה דרבי חייא - העביר את ידו על פיו של רבי חייא ונתרפא.

בביתו של רשב"י האיר אש להבת הספירות.

פתח פומיה רבי חייא ואמר - פתח רבי חייא את פיו ואמר לבאר

מעלת רבי שמעון בן יוחאי, חמא עינא מה דלא חמינא - ראתה עיני היום מה שלא ראיתי מימי, אזדקף דלא חשיבנא - הזדקפת והתעלית במדרגות גדולות מה שלא חשבתי מעולם להשיגם, ואפילו שנאלם פי מחמת האורות העליונים, מכל מקום טב למימת - טוב למות ולהסתכן באור להבת עשר ספירות המאירות בבית רבי שמעון בן יוחאי, אשר המידה התחתונה הוא באשא דדהבא - באש של זהב הרומז למידת המלכות, שהוא טבא - טהור ונקי מכל רע, דליק - ודולק על ידי ספירת תפארת מאיר בה, דהיינו באתר דשביבין זרקין לכל עיבר - במקום שניצוצי השלהבת, כלומר, האורות של מידת תפארת נזרקים ומשפיעים לכל עבר העולם.

על ידי שהספירות נכללים בספירת כתר נמתקים הדינים שבכל העולמות.

ומוסיף רבי חייא לבאר מעלת תורתו של רבי שמעון בן יוחאי, ומקדים לבאר סדר השפעת הספירות בעולם, וכל שביבא ושביבא - וכל שלהבת ושלהבת, כל ספירה מספירות כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות, סליק - עולים לתלת מאה - לשלש מאות, הרומז לשלש ספירות כח"ב שהם בסוד מאות, ושבעין - ושבעים, הרומז לשבע ספירות חג"ת נה"ם שהם בסוד עשרות, ותיכין - מרכבות, כלומר, שכל בחינות האורות שיש בספירות הם מרכבה לספירת כתר.

ומבאר איך נכללים בחינות האורות שבספירות בספירת כתר, וכל רתיכא אתפרש - וכל מרכבה, דהיינו בחינת האורות שבספירות נחלקות לכמה בחינות, בראשונה לאלף אלפין - לאלף אלפים, הרומז לספירת בינה, והיינו שבחינת האורות שבספירות נכללים בספירת בינה, ואחר כך ורבוא רבוון - וריבוא רבבות, הרומז לספירת חכמה, והיינו שבחינת האורות שבספירות נכללים אחר כך גם בספירת חכמה, עד דמטו - שמגיעים ונכללים כל בחינת האורות שבספירות לעתיק יומין - לעתיק הימים, שהוא ספירת כתר, דיתב על פרסיא - שבחינת כתר יושב על הכסא. וקרסיא מזדעזעא מניה - והכסא שהם הספירות התחתונות, מזדעזעים מספירת כתר למאתן - למאתים, הרומז לספירות חכמה בינה שהם בסוד מאות, ושתין - ושישים, הרומז לספירות חג"ת נה"ם שהם בסוד עשרות, עלמין - עולמות, והיינו, שספירת כתר מבטל את הדינים הנמצאים בספירות התחתונות, ולאחר שנתבטלו הדינים בספירות העליונות, עד דמטא לאתר עדונא דצדיקיא - עד שמגיע המתקת הדינים גם לספירת מלכות שהוא מקום עדון של הצדיקים, עד דאשתמע בקל רקיעין - עד שנשמע ומגיע המתקת הדינים בכל הרקיעים למטה, דהיינו בעולמות בריאה יצירה עשיה, וכל זה נעשה בכוח תורתו של רבי שמעון בן יוחאי.

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

